

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра Господарського та транспортного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан Юридичного факультету

д.ю.н., доцент

К.Р. Добкіна

«29» 08 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Міжнародне право збройних конфліктів

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

галузь знань: **08 Право**

спеціальність: **081 Право**

Робоча програма *Міжнародне право збройних конфліктів* для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю **081 Право**.

Київ: ДУІТ, 2022.

Розробники: Вітко О.Ю. – к.ю.н., доцент кафедри ГТП

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Господарського та транспортного права

Протокол від « 29 » серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

Клюєва Є.М

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	6
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни	10
5. Теми лекцій	11
6. Теми семінарських занять	11
7. Самостійна робота	12
8. Методи навчання	12
9. Контроль знань та критерії оцінювання знань і вмінь студентів	12
10. Приклади питань модульних контрольних робіт	13
11. Теми рефератів	11
12. Завдання для написання контрольних робіт	15
13. Питання, які виносяться на залік з дисципліни	16
14. Нормативно-правові акти, література, інші джерела	17
15. Веб-ресурси	20

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У прийнятому після Другої світової війни Статуті ООН було закріплено глобальну мету: «звільнити прийдешні покоління від нещастя війни», «підтримувати міжнародний мир та безпеку».

Однак, незважаючи на закріплені в сучасному міжнародному праві, зокрема в Статуті ООН, Гельсінському акті 1975 р. тощо основоположних імперативних принципів: незастосування сили та погрози силою в міжнародних відносинах, мирного вирішення міжнародних спорів, суверенної рівності держав, територіальної цілісності та непорушності кордонів в Європі – збройних конфліктів (як міжнародного, так і не міжнародного характеру) уникнути не вдалося.

Збройна агресія Російської Федерації проти України стала черговим сумним підтвердженням недосконалості та недостатньої ефективності сучасного міжнародного права, що зумовлює нагальну потребу в удосконаленні його механізмів, в тому числі Гаазького та Женевського права збройних конфліктів.

Будь-яка війна завжди ставить під загрозу усі, в тому числі базові, цінності та права людини – насамперед право на життя, здоров'я та безпеку.

Міжнародне право збройних конфліктів (інша назва цього права, яка використовується міжнародними організаціями та науковцями - Міжнародне гуманітарне право) покликане, в першу чергу, мінімізувати руйнівні наслідки війни шляхом правового визначення меж, форм та методів військових дій, статусу комбатантів та некомбатантів, а також незаконних комбатантів, захисту цивільних об'єктів та жертв війни (військовополонених, поранених та хворих, цивільних).

Ще одна важлива складова права збройних конфліктів – обмеження застосування на війні озброєнь, які: мають невибіркову дію (зброя масового знищення, протипіхотні міни, міни-пастки, неприкріплені морські міни, касетні боєприпаси тощо); завдають надмірних страждань чи спеціально спричиняють каліцтво (експансивні кулі, запалювальна зброя, лазерна зброя, боєприпаси, що утворюють невідшукувані осколки тощо).

Більш глибокому вивченню цих актуальних питань і присвячена навчальна дисципліна – Міжнародне право збройних конфліктів.

Засвоєні під час вивчення дисципліни – Міжнародне право збройних конфліктів знання та набуті практичні навички наразі можуть знадобитись багатьом правникам, що практикують чи планують практикувати в сфері національного права України, у тому числі стосовно правових кваліфікацій дій Російської Федерації щодо України та населення України, а також правникам, що практикують чи планують практикувати в сфері міжнародного права.

У якості навчальної дисципліни Міжнародне право збройних конфліктів є сукупністю необхідних знань та вмій для тих, хто його вивчає, та методів навчання.

Обсяг і зміст навчальної дисципліни визначається залежно від профілю підготовки. Для вищих учбових закладів, де вивчаються юридичні дисципліни при формуванні профілю підготовки Міжнародне право збройних конфліктів має розкриватися на достатньому рівні.

Предметом вивчення навчальної дисципліни - Міжнародне право збройних конфліктів є норми права, звичаї та загальнонаукові засади щодо регулювання суспільних відносин, пов'язаних зі збройними конфліктами міжнародного та не міжнародного характеру, пов'язаних з обмеженням засобів та методів війни, розрізненням комбатантів від цивільних осіб, розрізненням військових та невійськових об'єктів, регулюванням суспільних відносин в сфері дотримання основних прав людини під час таких збройних конфліктів і можливості обмеження прав людини в період збройних конфліктів, пов'язаних з відповідальністю за порушення права збройних конфліктів під час військових дій та з системами міжнародної безпеки, а також правові категорії, наукові погляди та концепції, характерні для науки Міжнародного права і Міжнародного права збройних конфліктів.

Відповідно до навчальної програми студенти – майбутні юристи повинні володіти комплексом загальних та спеціальних правових положень, методологічних та юридично-наукових основ даної навчальної дисципліни.

Навчальний курс зосереджує увагу на впливі низки міжнародних чинників на стан дотримання права збройних конфліктів як в Україні під час нинішнього глобального збройного конфлікту, що спричинений збройною агресією Російської Федерації, так і під час інших збройних конфліктів, що наразі відбуваються, а також під час військових конфліктів, що мали місце в минулому, і внаслідок яких було сформовано низку норм права збройних конфліктів та звичаїв у цій сфері.

Структура навчальної дисципліни. Міжнародне право збройних конфліктів як навчальна дисципліна поділяється на загальну та особливу частини.

Загальна частина дисципліни стосується загальних питань міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права), у яких виражені загальні положення, що стосуються регулювання всієї сукупності суспільних відносин у цій сфері. До складу Загальної частини включається вивчення питань:

- щодо становлення міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права);
- щодо співвідношення права збройних конфліктів, міжнародного права прав людини з загальною системою міжнародного права;
- щодо визначення поняття та суб'єктів міжнародного права збройних конфліктів;
- щодо джерел (форм) права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права);
- щодо дії міжнародного права прав людини та можливості обмеження прав людини під час збройних конфліктів;
- щодо принципів міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).

Особлива частина дисципліни – Міжнародне право збройних конфліктів включає вивчення правових питань:

- щодо визначення учасників та неучасників збройних конфліктів (комбатантів, некомбатантів, незаконних комбатантів);
- щодо визначення військових та цивільних об'єктів;
- щодо окреслення заборонених методів і засобів війни;
- щодо визначення поняття та класифікації збройних конфліктів, ведення морської війни;
- щодо правових аспектів припинення збройних конфліктів;
- щодо міжнародної відповідальності в сфері збройних конфліктів;
- щодо основ правових аспектів систем міжнародної військової безпеки.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 08 Право	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 081 Право	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1, 2-й
		Семестр	
		1-й	1, 2-й
Тижневих годин для денної форми	Рівень вищої освіти: магістр	Лекції	
		18 год.	14 год.
		Семінарські	

навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 4,5		12 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		58 год.	74 год.
		Вид контролю: залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни Міжнародне право збройних конфліктів є сприяння набуттю і закріпленню знань щодо сукупності правових та звичаєвих норм Міжнародного права збройних конфліктів та їх застосуванню в юридичній практиці, а також сприяння набуттю комплексу знань загальних та спеціальних правових положень, методологічних та юридично-наукових основ міжнародного права збройних конфліктів.

Основні завдання дисципліни «Міжнародне право збройних конфліктів» є:

- вивчення основних базових положень Міжнародного права збройних конфліктів;
- засвоєння та розуміння загальнонаукових засад Міжнародного права збройних конфліктів;
- засвоєння та розуміння організаційних та методичних аспектів норм права та звичаїв щодо регулювання суспільних відносин, пов'язаних збройними конфліктами та правами людини під час збройних конфліктів;
- засвоєння студентом теоретичних положень щодо тлумачення норм Міжнародного права збройних конфліктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне право збройних конфліктів» студент повинен набути компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК5 Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.
- ЗК9 Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):

СК3 Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4 Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК16 Здатність аналізувати специфіку нормативно-правового регулювання в транспортній галузі.

СК19 Здатність аналізувати проблеми державного управління, державної служби, адміністративної відповідальності та інших інститутів національного та міжнародного транспортного права.

СК20 Здатність вирішувати правові ситуації у сфері діяльності транспортних організацій, аналізувати й тлумачити норми діючого законодавства, правильно документувати результати.

Програмні результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати набуті результати навчання:

ПРН 3 Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 4 Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 6 Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 8 Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 9 Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль №1

Тема 1. Становлення міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)

1. Сутність понять права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права), міжнародного права прав людини.
2. Історія формування міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).
3. Співвідношення міжнародного права збройних конфліктів, міжнародного права прав людини з загальною системою міжнародного права.
4. Застосування міжнародного права збройних конфліктів і міжнародного права прав людини.

Тема 2. Поняття та суб'єкти міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права). Джерела (форми) міжнародного права збройних конфліктів

1. Поняття міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).
2. Суб'єкти міжнародного права збройних конфліктів.
3. Джерела (форми) права збройних конфліктів.

Тема № 3. Сутність міжнародного права прав людини та можливість обмеження прав людини і відступу від них під час війни (збройних конфліктів)

1. Нормативне регулювання міжнародної сфери прав людини.
2. Поняття міжнародного права прав людини.
3. Можливість обмеження прав людини і відступу від них під час війни (збройних конфліктів).

Тема №4 Принципи міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)

1. Види основоположних принципів міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).
2. Принципи рівноправності, відсутності взаємності, гуманності.
3. Принцип пропорційності.
4. Принцип проведення розрізнення.
5. Загальні принципи міжнародного права, спрямовані на недопущення збройних конфліктів.

Модуль 2

Тема № 5. Учасники та неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти. Заборонені методи і засоби війни

1. Категорії учасників та неучасників бойових дій.
2. Статус комбатанта.
3. Незаконні комбатанти.
4. Неучасники збройних конфліктів.
5. Учасники неміжнародних збройних конфліктів.
6. Категорії цивільних і військових об'єктів.
7. Заборонені методи і засоби війни.

Тема №6. Поняття та види збройних конфліктів. Ведення морської війни.

Припинення збройних конфліктів

1. Поняття збройного конфлікту.
2. Види збройних конфліктів.
3. Міжнародний збройний конфлікт.
4. Неміжнародний збройний конфлікт.
5. Ведення морської війни.
6. Припинення збройних конфліктів.

Тема №7 Відповідальність в сфері збройних конфліктів. Міжнародна військова безпека.

1. Поняття та сутність міжнародної відповідальності в сфері збройних конфліктів.
2. Види міжнародної відповідальності в сфері збройних конфліктів.
3. Обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність в сфері збройних конфліктів.
4. Співвідношення права збройних конфліктів і права міжнародної безпеки.
5. Колективна безпека.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва тем	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	С	С.Р.		Л	С	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Тема 1. Становлення міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)	20	4	2	10	20	2	-	15
Тема 2. Поняття та суб'єкти міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права). Джерела (форми) міжнародного права збройних конфліктів	20	4	2	10	20	2	1	15
Тема № 3. Сутність міжнародного права прав людини та можливість обмеження прав людини і відступу від них під час війни (збройних конфліктів)	10	2	2	3	10	1	-	5
Тема №4 Принципи міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)	10	2	2	5	10	2	1	10
Разом з модулем 1	60	12	8	28	60	7	2	45
Модуль 2								
Тема № 5. Учасники та неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти. Заборонені методи і засоби війни	10	2	2	10	10	2	1	10
Тема №6. Поняття та види збройних конфліктів. Ведення морської війни. Припинення збройних конфліктів	10	2	2	10	10	2	1	10
Тема №7 Відповідальність в сфері збройних конфліктів. Міжнародна військова безпека	10	2	2	10	10	1	-	9
Разом за модулем 2	30	6	6	30	30	5	2	29
Усього годин	90	18	14	58	90	12	4	74

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва тем	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Становлення міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)	4	2
2	Поняття та суб'єкти міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права). Джерела (форми) міжнародного права збройних конфліктів	4	2
3	Сутність міжнародного права прав людини та можливість обмеження прав людини і відступу від них під час війни (збройних конфліктів)	2	1
4	Принципи міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)	2	2
5	Учасники та неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти. Заборонені методи і засоби війни	2	2
6	Поняття та види збройних конфліктів. Ведення морської війни. Припинення збройних конфліктів	2	2
7	Відповідальність в сфері збройних конфліктів. Міжнародна військова безпека	2	1
Усього годин		18	12

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва тем	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Становлення міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)	2	-
2	Поняття та суб'єкти міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права). Джерела (форми) міжнародного права збройних конфліктів	2	1
3	Сутність міжнародного права прав людини та можливість обмеження прав людини і відступу від них під час війни (збройних конфліктів)	2	-
4	Принципи міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)	2	1
5	Учасники та неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти. Заборонені методи і засоби війни	2	1
6	Поняття та види збройних конфліктів. Ведення морської війни. Припинення збройних конфліктів	2	1
7	Відповідальність в сфері збройних конфліктів. Міжнародна військова безпека	2	-
Усього годин		14	2

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва тем	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Становлення міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)	10	15
2	Поняття та суб'єкти міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права). Джерела (форми) міжнародного права збройних конфліктів	10	15
3	Сутність міжнародного права прав людини та можливість обмеження прав людини і відступу від них під час війни (збройних конфліктів)	3	5
4	Принципи міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права)	5	10
5	Учасники та неучасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти. Заборонені методи і засоби війни	10	10
6	Поняття та види збройних конфліктів. Ведення морської війни. Припинення збройних конфліктів	10	10
7	Відповідальність в сфері збройних конфліктів. Міжнародна військова безпека	10	9
Усього годин		58	74

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації:

- словесні (лекція, консультація, пояснення, бесіда);
- наочні (демонстрація);
- практичні (семінарське заняття, задачі, тести, реферати).

В аспекті керування навчанням:

- навчальна робота під керівництвом викладача;
- самостійна робота.

Методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- роз'яснення мети навчального предмета;
- вимога до вивчення предмета.

Методи контролю та самоконтролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- самоконтроль.

9. КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Контроль знань покликаний організувати студента до систематичного опрацювання пройденого матеріалу.

Поточний контроль знань здійснюється шляхом:

- вибіркового усного опитування студентів в аудиторії по питаннях теми, в т.ч. заданих для самостійного вивчення;

- дискусійного обговорення питань, що становлять зміст теми;
- обговорення проблемних питань;
- виконання письмових самостійних робіт, міні контролів;
- активної участі студента в розгляді питань в аудиторії (внесення уточнень, доповнень, зауважень до відповідей тощо).

Проміжний результат оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни вираховується за результатами поточного модульного контролю.

Семестровий контроль відбувається у вигляді **заліку**

Поточне тестування та самостійна робота							Залік	Сума
Модуль 1				Модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	100
10	10	10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. ПРИКЛАДИ ПИТАНЬ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Наприклад на модульну контрольну роботу 1 виносяться такі питання:

Варіант № 1

Контрольні питання:

1. Історія формування міжнародного права збройних конфліктів (Міжнародного гуманітарного права).
2. Суб'єкти міжнародного права збройних конфліктів.
3. Можливість обмеження прав людини і відступу від них під час війни.

Наприклад на модульну контрольну роботу 2 виносяться такі питання:

Варіант № 1

Контрольні питання:

1. Статус комбатанта.

2. Неміжнародний збройний конфлікт
3. Підстави для міжнародної відповідальності в сфері збройних конфліктів.

11. ТЕМИ РЕФЕРАТИВ

1. Гаазька конвенція про закони і звичаї суходільної Війни: основні положення.
2. Наслідки битви при Сольферіно на території Італії для права збройних конфліктів.
3. Гаазька конвенція щодо захисту культурних цінностей у випадку збройного конфлікту: основні положення.
4. Принципи, дотримання яких сприяє запобіганню міжнародних конфліктів.
5. Наслідки для міжнародного права збройних конфліктів від Другої світової війни.
6. Наслідки для міжнародного права збройних конфліктів від Першої світової війни.
7. Європейська конвенція з прав людини 1950 р. та обмеження прав під час війни.
8. Європейський суд з прав людини та його функції щодо захисту прав людини під час збройних конфліктів.
9. Історичний розвиток міжнародного гуманітарного права.
10. Перша Женевська конвенція про покращення долі поранених і хворих в діючих арміях.
11. Четверта Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни.
12. Застосування принципу розрізнення щодо атак на енергетичні об'єкти супротивника.
13. Система світової військової безпеки.
14. Друга Женевська конвенція про покращення долі поранених, хворих і осіб, що зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі.
15. Третя Женевська конвенція про поводження з військовополоненими.
16. Застосування принципу розрізнення щодо атак на логістичні транспортні об'єкти супротивника.
17. Комісія міжнародного права ООН та її функції в сфері збройних конфліктів.
18. Комітет з прав людини ООН та його роль щодо прав людини під час війни.
19. Міжамериканський суд з прав людини та його роль в забезпеченні прав людини під час воєнних дій.
20. Поняття та зміст права «Женеви».
21. Поняття призовів і трофеїв під час ведення морської війни.
22. НАТО і його роль в забезпеченні військової безпеки.
23. Репарації внаслідок війни.
24. Міжнародне гуманітарне право та міжнародне право збройних конфліктів: співвідношення понять.
25. ОБСЄ та його роль в світовій військовій безпеці.
26. Міжнародні збройні конфлікти.
27. Поняття та зміст права «Гааги».
28. Міжнародний кримінальний суд та його роль в притягненні до відповідальності за вчинення воєнних злочинів.
29. Міжнародний кримінальний трибунал щодо Руанди та його значення в становленні прецедентних норм.
30. Токійський трибунал та його значення в становленні прецедентних норм.
31. ООН та Рада безпеки ООН: роль в забезпеченні військової безпеки.
32. Статус незаконного комбатанта: характерні особливості.
33. Міжнародний кримінальний трибунал щодо колишньої Югославії та його значення в становленні прецедентних норм.
34. Нюрнберзький трибунал та його значення в становленні прецедентних норм.
35. Сутність терористів під час неміжнародних збройних конфліктів.

36. Міжнародний Комітет Червоного Хреста у формуванні норм міжнародного гуманітарного права.
37. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та можливість обмежень прав під час війни.
38. Міжнародне право прав людини та міжнародне право збройних конфліктів: співвідношення.
39. Неміжнародні збройні конфлікти: характері особливості.
40. Найманство в сфері збройних конфліктів.

12. ЗАВДАННЯ ДЛЯ НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Співвідношення принципів Право у війні і право на війну (Jus ad bellum та jus in bello).
2. Гаазька конвенція про закони і звичаї суходільної Війни: основні положення.
3. Наслідки битви при Сольферіно на території Італії для права збройних конфліктів.
4. Принцип *lex specialis* у застосуванні міжнародного права прав людини під час війни.
5. Гаазька конвенція щодо захисту культурних цінностей у випадку збройного конфлікту: основні положення.
6. Внесок Жана Піктé у становлення міжнародного гуманітарного права.
7. Принципи, дотримання яких сприяє запобіганню міжнародних конфліктів.
8. Наслідки для міжнародного права збройних конфліктів від Другої світової війни.
9. Наслідки для міжнародного права збройних конфліктів від Першої світової війни.
10. Європейська конвенція з прав людини 1950 р. та обмеження прав під час війни.
11. Європейський суд з прав людини та його функції щодо захисту прав людини під час збройних конфліктів.
12. Витоки права збройних конфліктів в античні та середні віки.
13. Історичний розвиток міжнародного гуманітарного права.
14. Перша Женевська конвенція про покращення долі поранених і хворих в діючих арміях.
15. Четверта Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни.
16. Застосування принципу розрізнення щодо атак на енергетичні об'єкти супротивника.
17. Шпигни та поширення на них прав комбатантів.
18. Система світової військової безпеки.
19. Друга Женевська конвенція про покращення долі поранених, хворих і осіб, що зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі.
20. Третя Женевська конвенція про поводження з військовополоненими.
21. Застосування принципу розрізнення щодо атак на логістичні транспортні об'єкти супротивника.
22. Комісія міжнародного права ООН та її функції в сфері збройних конфліктів.
23. Комітет з прав людини ООН та його роль щодо прав людини під час війни.
24. Міжамериканський суд з прав людини та його роль в забезпеченні прав людини під час воєнних дій.
25. Поняття та зміст права «Женеви».
26. Поняття призивів і трофеїв під час ведення морської війни.
27. НАТО і його роль в забезпеченні військової безпеки.
28. Репарації внаслідок війни.
29. Військові капелани та медичний персонал, їх статус в збройних конфліктах.
30. Міжнародне гуманітарне право та міжнародне право збройних конфліктів: співвідношення понять.

31. ОБСЄ та його роль в світовій військовій безпеці.
32. Сутність «м'якого права» як джерела (форми) права збройних конфліктів.
33. Міжнародні збройні конфлікти.
34. Поняття та зміст права «Гааги».
35. Міжнародний кримінальний суд та його роль в притягненні до відповідальності за вчинення воєнних злочинів.
36. Міжнародний кримінальний трибунал щодо Руанди та його значення в становленні прецедентних норм.
37. Токійський трибунал та його значення в становленні прецедентних норм.
38. ООН та Рада безпеки ООН: роль в забезпеченні військової безпеки.
39. Статус незаконного комбатанта: характерні особливості.
40. Міжнародний кримінальний трибунал щодо колишньої Югославії та його значення в становленні прецедентних норм.
41. Види міжнародної відповідальності в сфері права збройних конфліктів.
42. Нюрнберзький трибунал та його значення в становленні прецедентних норм.
43. Сутність терористів під час неміжнародних збройних конфліктів.
44. Міжнародний Комітет Червоного Хреста у формуванні норм міжнародного гуманітарного права.
45. Способи припинення війни та документальне оформлення припинення війни.
46. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та можливість обмежень прав під час війни.
47. Міжнародне право прав людини та міжнародне право збройних конфліктів: співвідношення.
48. Неміжнародні збройні конфлікти: характерні особливості.
49. Найманство в сфері збройних конфліктів.
50. Добровольчі озброєні формування та їх статус під час збройних конфліктів.

14. ПИТАННЯ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ЗАЛІК З ДИСЦИПЛІНИ

1. Становлення міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).
2. Сутність понять права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права, міжнародного права прав людини).
3. Історія формування міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).
4. Співвідношення Міжнародного права збройних конфліктів, міжнародного права прав людини з загальною системою міжнародного права.
5. Сутність принципів право на війну і право у війні (*Jus ad bellum* та *jus in bello*).
6. Застосування міжнародного права збройних конфліктів і міжнародного права прав людини.
7. Принцип *lex specialis* (спеціальний закон) щодо застосування міжнародного права прав людини і міжнародного права збройних конфліктів.
8. Поняття міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).
9. Предмет та метод міжнародного права збройних конфліктів.
10. Суб'єкти міжнародного права збройних конфліктів.
11. Джерела (форми) права збройних конфліктів.
12. Право Женеві.
13. Право Гааги.
14. Міжнародні договори в сфері права збройних конфліктів.
15. Рішення міжнародних організацій як джерело права збройних конфліктів.
16. Міжнародні правові звичаї в сфері права збройних конфліктів.
17. Прецеденти як джерело (форма) права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).

18. Міжнародні військові трибунали та їх роль у формуванні прецедентного права збройних конфліктів.
19. Доктрина та м'яке право як джерела права збройних конфліктів.
20. Нормативне регулювання міжнародної сфери прав людини.
21. Поняття міжнародного права прав людини.
22. Можливість обмеження прав людини і відступу від них під час війни (збройних конфліктів).
23. Види основоположних принципів міжнародного права збройних конфліктів (міжнародного гуманітарного права).
24. Принципи рівноправності.
25. Принцип відсутності взаємності.
26. Принцип гуманності в сфері збройних конфліктів.
27. Принцип пропорційності.
28. Принцип проведення розрізнення.
29. Загальні принципи міжнародного права, спрямовані на недопущення збройних конфліктів.
30. Категорії учасників та неучасників бойових дій.
31. Статус комбатанта.
32. Добровольці та їх статус під час війни.
33. Незаконні комбатанти.
34. Шпигуни та найманці як незаконні комбатанти.
35. Неучасники збройних конфліктів.
36. Жертви війни і їх статус.
37. Військові капелани (духовенство) та медичний персонал як неучасники збройних конфліктів.
38. Учасники неміжнародних збройних конфліктів.
39. Терористи як неучасники збройних конфліктів.
40. Категорії цивільних об'єктів в збройних конфліктах.
41. Категорії військових об'єктів.
42. Заборонені методи ведення війни.
43. Заборонені засоби ведення війни.
44. Поняття збройного конфлікту.
45. Види збройних конфліктів.
46. Міжнародний збройний конфлікт.
47. Неміжнародний збройний конфлікт.
48. Ведення морської війни.
49. Воєнна контрабанда та морська блокада.
50. Припинення збройних конфліктів. Перемир'я, капітуляція.
51. Поняття та сутність міжнародної відповідальності в сфері збройних конфліктів.
52. Ознаки міжнародно-правової відповідальності в сфері збройних конфліктів.
53. Види міжнародної відповідальності в сфері збройних конфліктів.
54. Реституції та репарації в сфері збройних конфліктів.
55. Обставини, що виключають міжнародно-правову відповідальність в сфері збройних конфліктів.
56. Співвідношення права збройних конфліктів і права міжнародної безпеки.
57. Колективна безпека.
58. Загальна система колективної безпеки.
59. Регіональні системи безпеки.
60. НАТО і його роль в забезпеченні військової безпеки.

15. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЛІТЕРАТУРА, ІНШІ ДЖЕРЕЛА

1. Конституція України.
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з

- іншої сторони, ратифіковано Законом України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».
3. Інструкція про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України (23 березня 2017 р.).
 4. Кримінальний кодекс України.
 5. Гаазькі конвенції 1899 р. і 1907 р.
 6. Декларація про невикористання куль, що легко розгортаються чи спліскуються від 29.07.1899 р.
 7. Декларація про невикористання снарядів, що мають єдиним призначенням розповсюджувати задушливі та шкідливі гази від 29.07.1899 р.
 8. Декларація про заборону метання снарядів та вибухових речовин з повітряних куль від 18.10.1907 р.
 9. I Гаазька конвенція про мирне вирішення міжнародних спорів від 18.10.1907 р.
 10. II Гаазька конвенція про обмеження у застосуванні сили при стягненні за договірними борговими зобов'язаннями від 18.10.1907 р.
 11. III Гаазька конвенція про відкриття воєнних дій від 18.10.1907 р.
 12. IV Гаазька конвенція про закони і звичаї суходільної війни від 18.10.1907 р.
 13. V Гаазька конвенція про права і обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку сухопутної війни від 18.10.1907 р.
 14. VI Гаазька конвенція про становище ворожих торгових суден при початку воєнних дій від 18.10.1907 р.
 15. VII Гаазька конвенція про обертання торгових суден на судна військові від 18.10.1907 р.
 16. VIII Гаазька конвенція про постановку підводних мін, що автоматично вибухають від зіткнення від 18.10.1907 р.
 17. IX Гаазька конвенція про бомбардування морськими силами під час війни від 18.10.1907 р.
 18. XI Гаазька конвенція про деякі обмеження у використанні права захоплення у морській війні від 18.10.1907.
 19. XIII Гаазька конвенція про права і обов'язки нейтральних держав у випадку морської війни від 18.10.1907.
 20. Женевські конвенції про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р. (чотири).
 21. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях.
 22. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії зі складу збройних сил на морі.
 23. Женевська конвенція про поводження з військово-полоненими.
 24. Конвенція про захист цивільного населення під час війни.
 25. Додаткові протоколи до Женевських конвенцій про захист жертв війни від 12 серпня 1949 р.
 26. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 р.
 27. Додатковий протокол Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 р.
 28. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III), від 8 грудня 2005 р.
 29. Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14 травня 1954 р.
 30. Протокол про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14 травня 1954 р.

31. Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних або інших подібних газів та бактеріологічних засобів від 17 червня 1925 р.
32. Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та їх знищення від 10.04.1972 р.
33. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13 січня 1993 р.
34. Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 р.
35. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають не вибірккову дію від 10 жовтня 1980 р.
36. Протокол про невиявлені осколки (Протокол I) від 10 жовтня 1980 р.
37. Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв (Протокол II) від 10 жовтня 1980 р.
38. Протокол про заборону або обмеження застосування запалювальної зброї (Протокол III) від 10 жовтня 1980 р.
39. Протокол про засліплюючі лазерну зброю (Протокол IV) від 13 жовтня 1995 р.
40. Протокол про вибухонебезпечні залишки війни (Протокол V) від 28 листопада 2003 р.
41. Конвенція про незастосування строків давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26 листопада 1968 р.
42. Європейська конвенція про незастосування строків давності до злочинів проти людства та воєнних злочинів від 26 листопада 1968 р.
43. Конвенція про заборону військового або будь-якого ворожого використання засобів впливу на природне середовище від 10 грудня 1976 р.
44. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 р.
45. Договір про заборону ядерної зброї від 7 липня 2017 р.
46. Угода про першочергові заходи щодо захисту жертв збройних конфліктів від 24 вересня 1993 р.
47. Договір про заборону розміщення на дні морів і океанів та в його надрах ядерної зброї та інших видів від 11 лютого 1971 р.
48. Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення від 18 вересня 1997 р.
49. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
50. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.
51. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. і Протоколи до неї.
52. Американська конвенція з прав людини, 1969 р.
53. Африканська хартія прав людини і народів, 1981 р.
54. Арабська хартія прав людини, 2004 р.
55. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 р.
56. Статут Міжнародного Військового Трибуналу для суду і покарання головних військових злочинців європейських країн осі від 8 серпня 1945 р. (Статут Нюрнберзького Трибуналу).
57. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1948 р.
58. Dieter Fleck (ed.), *The Handbook of International Humanitarian Law*, third edition. – Oxford University Press, 2014.
59. UK Ministry of Defence, *The Manual of the Law of Armed Conflict*. – Oxford University Press, 2005. – 668 с.
60. US Department of Defence *Law of War Manual*, June 2015. – 1204 с.
61. Nils Melzer. *International Humanitarian Law: A Comprehensive Introduction*. – ICRC, 2016. – 360 р.

62. Верле, Г. Принципи міжнародного кримінального права: підручник. - О.: Фенікс; 2011. - 882 с.
63. Задорожній, О. В. Міжнародне право у відносинах України та Російської Федерації / Задорожній Олександр Вікторович ; Укр. асоц. міжнар. права, Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. міжнар. права. — Київ : К.І.С., 2016. — 559 с.
64. Лисик, В. М. Правовий Статус Міжнародного комітету Червоного Хреста у міжнародному праві / В. М. Лисик ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — О. : Фенікс, 2012. — 207 с.
65. Міжнародне гуманітарне право. Посібник для юриста / [М.М. Гнатовський, Т.Р. Короткий, А.О. Кориневич, В.М. Лисик, О.Р. Поєдинок, Н.В. Хендель]; за ред. Т.Р. Короткого – Київ-Одеса : Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2017. 145с.
66. Міжнародно-правовий захист прав людини у збройних конфліктах. - ООН: Нью-Йорк і Женева, 2011. - 146 с.
67. Міжнародні організації : підручник / [В. В. Копійка та ін. ; за ред. В. В. Копійки] ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Київ : ВПЦ "Київ. ун-т", 2015. — 783 с.
68. Посібник зі статті 15 ЄКПЛ. Відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації. Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2016. – 14 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.echr.coe.int/ Documents/Guide_Art_15_UKR.pdf
69. Ролінський, Володимир Іванович. Міжнародне кримінальне право: Загальна та Особлива частини : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Ролінський. — К. : Кафедра, 2012. — 267 с.
70. Русінова В.М. Права людини у озброєних конфліктах: проблеми співвідношення норм міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини. - К.: Статут, 2017. - 400 с.
71. Сенаторова О.В. Еволюція європейської системи захисту прав людини» / О.В. Сенаторова // Наук. Вісник Ужг. нац. ун-ту –Ужгород, 2017, – № 47. – С.170-176.
72. Сердюк О. В. Перешкоди приєднання Європейського Союзу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод: висновок Суду ЄС 02/13 (18.12.2014) / О. В. Сердюк // Актуальні проблеми сучасного міжнародного права : зб. наук. ст. за матеріалами І Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М. В. Яновського і В. С. Семенова, Харків, 27 листоп. 2015 р.: у 2 ч. – Харків, 2015. – Ч. 1. – С. 47–55.
73. Українська Революція гідності, агресія РФ і міжнародне право / [Антонович М.М. та ін. ; упорядкув. і заг. ред. Задорожній О.В.] ; Укр. асоц. міжнар. права. — Київ : К.І.С., 2014. — 1013 с.

16. ВЕБ-РЕСУРСИ

<https://www.icrc.org/>
<http://www.ifrc.org>
<http://www.rcrcmagazine.org>
<http://redcross.org.ua>
<http://www.un.org>
<https://www.ohchr.org/>
<http://www.unhcr.org>
<http://ru1.wfp.org/>
<https://www.icj-cij.org>
<http://www.icc-cpi.int>
<http://www.icty.org/>
<http://unictr.irmct.org/en/tribunal>
<http://zakon4.rada.gov.ua>
<https://helsinki.org.ua>

